

PROMEMORIADatum
2013-03-04Bilaga till dnr
1 31 93333-13/113

Förenklade kvittningsregler i inkomstslaget kapital

Sammanfattning

Kapitalförluster på värdepapper ska kunna kvittas mot kapitalvinster utan att först reduceras till 70 procent.

Kvarstår en förlust på värdepapper efter kvittningar, ska den liksom nu reduceras till 70 procent.

Skatteplikten för kapitalvinst och avdragsrätten för kapitalförlust på premieobligationer tas bort.

Kapitalförluster som annars skulle dras av till fem sjättedelar ska dras av i sin helhet om andelarna har varit marknadsnoterade men marknadsnoteringen har upphört i anslutning till inledandet av ett förfarande om inlösen, fusion, fission, likvidation eller konkurs. Motsvarande ska gälla om det finns någon andel i samma företag som är marknadsnoterad.

Förslaget innebär att de svenska reglerna anpassas till EU-rätten och medför betydande förenklingar för kontrolluppgiftslämnare och deklaranter samt Skatteverket.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Innehållsförteckning	4
1 Lagförslag	5
1.1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	5
1.2 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	9
2 Bakgrund	11
3 Gällande rätt	12
4 Promemorians förslag	14
4.1 Marknadsnoterade fordringsrätter och marknadsnoterade andelar i investeringsfonder som innehåller enbart fordringsrätter	16
4.2 Växelkursförluster på utländska fordringsrätter och utländska skulder	17
4.3 Vinstandelsbevis, kapitalandelsbevis och konvertibler	18
4.4 Näringsverksamhet	18
4.5 Premieobligationer	20
4.6 Behandling av vinster och förluster i vissa fall	21
4.7 Andra tillgångar	22
4.8 De föreslagna reglernas placering i IL	23
5 Konsekvensanalys	24
5.1 Konsekvenser för de offentliga finanserna m.m.	24
5.2 Kostnader och andra konsekvenser för Skatteverket	24
5.3 Kostnader och andra konsekvenser för de kontrolluppgiftsskyldiga	25
5.4 Kostnader och andra konsekvenser för enskilda	25
6 Författningskommentar	26
Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	26
Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	27

1 Lagförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)

dels att 48 kap. 4, 20–21 och 23–24 §§ ska upphöra att gälla,

dels att 8 kap. 3 §, 42 kap. 25 §, 48 kap. 3, 19 och 27 §§, 52 kap. 5 § och 54 kap. 6 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 44 kap. 25 a–25 c §§ och 48 kap. 6 c §, av följande lydelse,

dels att det närmast framför nya 44 kap. 25 a § ska införas en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

3 §¹

Vinster i svenska lotterier *eller vid vinstdragning på svenska skattefria premieobligationer* är skattefria.

Vinster i utländska lotterier är skattefria om lotteriet

- anordnas i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), eller

- utgör ett sådant lotteri som avses i 1 § andra stycket lagen (1991:1482) om lotteriskatt.

Vinster vid vinstdragning på *utländska premieobligationer om premieobligationen ställts ut i en stat inom EES.* Vinster vid vinstdragning på premieobligationer är skattefria.

42 kap.

25 §²

Vinst i ett utländskt lotteri *eller vid vinstdragning på utländska premieobligationer* ska tas upp om vinsten överstiger 100 kronor och inte är skattefri enligt 8 kap. 3 § andra eller tredje stycket.

Utgifter för att delta i svenska och utländska lotterier får inte dras av.

44 kap.

¹ Senaste lydelse 2008:1322.

² Senaste lydelse 2008:1322.

**Avdrag för kapitalförluster i
inkomstslaget kapital**

(48 kap. 19 § första stycket)³

Bestämmelserna i 20, 21, 23 och 24 §§ gäller för kapitalförluster i inkomstslaget kapital. Vad som sägs om en tillgång i dessa bestämmelser ska tillämpas också på en förpliktelse med sådan underliggande tillgång.

(48 kap. 20 §)⁴

Kapitalförluster på *andra marknadsnoterade delägarätter än sådana som avses i 21 §* ska dras av i sin helhet *samt kapitalförluster på sådana andelar i svenska aktieföretag och utländska juridiska personer som inte är marknadsnoterade ska dras av till fem sjättedelar* mot skattepliktiga kapitalvinster på sådana tillgångar. För kvalificerade andelar gäller dock att kapitalförluster ska dras av till två tredjedelar.

25 a §

Bestämmelserna i 25 b och 25 c §§ gäller för kapitalförluster i inkomstslaget kapital. Vad som sägs om en tillgång i dessa bestämmelser ska tillämpas också på en förpliktelse med sådan underliggande tillgång.

25 b §

Kapitalförluster på
- delägarätter,
- fordringsrätter,
- optioner, terminer och liknande avtal enligt 52 kap. samt
- skulder i utländsk valuta
ska dras av i sin helhet mot skattepliktiga kapitalvinster på sådana tillgångar. *Kapitalförluster på sådana andelar i svenska och utländska juridiska personer som inte är marknadsnoterade ska dras av till fem sjättedelar.* För kvalificerade andelar gäller dock att kapitalförluster ska dras av till två tredjedelar.

Kapitalförluster som enligt första stycket skulle dras av till fem sjättedelar ska dras av i sin helhet

1. *om det finns någon andel i samma företag som är marknadsnoterad, eller*

2. *om andelarna eller andra andelar i företaget har varit marknadsnoterade men marknadsnoteringen har upphört i anslutning till inledandet av ett förfarande om inlösen, fusion, fission, likvidation eller konkurs.*

Avdrag för kapitalförluster enligt första stycket ska göras i följande ordning:

1. kapitalförluster som ska dras av i sin helhet,
2. kapitalförluster som ska dras av till fem sjättedelar,
3. kapitalförluster som ska dras av till två tredjedelar.

³ Senaste lydelse 2007:1419.

⁴ Senaste lydelse 2006:614.

(48 kap. 20 a §)⁵

Till den del en kapitalförlust på *marknadsnoterade* delägarätter inte kan dras av enligt 20 §, ska 70 procent dras av.

Till den del en kapitalförlust på andelar som inte är marknadsnoterade inte kan dras av enligt 20 §, ska fem sjättedelar av 70 procent dras av.

Till den del en kapitalförlust på kvalificerade andelar inte kan dras av enligt 20 §, ska två tredjedelar av 70 procent dras av.

25 c §

Till den del en kapitalförlust på delägarätter, *fordringsrätter, optioner, terminer och liknande avtal enligt 52 kap. samt skulder i utländsk valuta* inte kan dras av enligt 25 b §, ska 70 procent dras av.

Till den del en kapitalförlust på andelar som inte är marknadsnoterade inte kan dras av enligt 25 b §, ska fem sjättedelar av 70 procent dras av.

Till den del en kapitalförlust på kvalificerade andelar inte kan dras av enligt 25 b §, ska två tredjedelar av 70 procent dras av.

48 kap.

3 §⁶

Med *svensk* fordringsrätt avses fordran i *svenska kronor*. Bestämmelserna om *svenska* fordringsrätter ska tillämpas också på termin, option och liknande avtal vars underliggande tillgångar kan hänföras till fordran i *svenska kronor* eller termin, option och liknande avtal som avser *ränteindex*.

Som fordringsrätt räknas inte en tillgång

- som enligt 2 § första stycket är en delägar rätt, eller
- på vilken bestämmelserna om delägarätter enligt 2 § andra stycket ska tillämpas.

Med fordringsrätt avses fordran i *svensk eller utländsk valuta*. Bestämmelserna om fordringsrätter ska tillämpas också på termin, option och liknande avtal vars underliggande tillgångar kan hänföras till fordran eller termin, option och liknande avtal som avser *ränte- eller valutaindex*.

6 c §

En kapitalvinst på premieobligationer ska inte tas upp.

19 §⁷

Bestämmelserna i 20, 21, 23 och 24 §§ gäller för kapitalförluster i inkomstslaget kapital. Vad som sägs om en tillgång i dessa bestämmelser ska tillämpas också på en förpliktelse

I inkomstslaget kapital ska kapitalförluster på delägarätter och fordringsrätter dras av enligt 44 kap. 25 a–25 c §§.

⁵ Senaste lydelse 2007:1419.

⁶ Senaste lydelse 2007:1419.

⁷ Senaste lydelse 2007:1419.

med sådan underliggande tillgång.

Att kapitalförluster på utländsk valuta eller fordran i utländsk valuta i vissa fall inte ska dras av följer av 6 §.

27 §⁸

I fråga om kapitalförluster som uppkommer i svenska handelsbolag eller i utlandet delägarbeskattade juridiska personer och för vilka avdrag ska göras tillämpas 19–21, 23 och 24 §§, om inte något annat anges i andra stycket.

Om den som ska göra avdrag enligt första stycket är ett sådant företag som anges i 24 kap. 13 § 1–5 och avdraget avser förlust på delägarätter ska 70 procent av kapitalförlusten dras av. Förlusten får dras av bara mot kapitalvinster på delägarätter.

Kapitalförluster för vilka avdrag ska göras på sådana delägarätter och fordringsrätter vars innehav betingas av rörelse som bedrivs av handelsbolaget eller av någon som med hänsyn till äganderättsförhållanden eller organisatoriska förhållanden kan anses stå handelsbolaget nära, ska dock alltid dras av i sin helhet.

52 kap.

5 §⁹

I inkomstslaget kapital ska 70 procent av en kapitalförlust dras av.

I inkomstslaget kapital ska 70 procent av en kapitalförlust dras av. *En kapitalförlust som avser optioner eller terminer eller liknande avtal ska dock dras av enligt 44 kap. 25 a–25 c §§.*

Förluster vid avyttring av personliga tillgångar får dock inte dras av. Ett dödsbos förluster vid avyttring av sådana tillgångar som boet förvärvat för en delägars privata bruk får inte heller dras av.

54 kap.

6 §¹⁰

Kapitalförluster vid betalning av skulder i utländsk valuta ska dras av *med 70 procent av förlusten*. Att kapitalförluster i vissa fall inte ska dras av följer av 4 §.

Kapitalförluster vid betalning av skulder i utländsk valuta ska dras av *enligt 44 kap. 25 a–25 c §§*. Att kapitalförluster i vissa fall inte ska dras av följer av 4 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

⁸ Senaste lydelse 2011:1510.

⁹ Senaste lydelse 2007:1419.

¹⁰ Senaste lydelse 2007:1419.

1.2 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 6 § och 21 kap. 4 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 kap.

6 §¹¹

I kontrolluppgiften ska följande uppgifter lämnas:

1. kapitalvinst eller kapitalförlust,
2. slag av fond,
3. fondens identifikationsuppgifter,
4. om fonden är marknadsnoterad, och
5. om det är fråga om en avyttring som avses i 44 kap. 8 a § inkomstskattelagen (1999:1229).

Om den uppgiftsskyldige saknar uppgift om ersättning vid avyttring, ska andelens marknadsvärde på avyttringsdagen användas vid beräkning av kapitalvinst eller kapitalförlust. Om avyttringsdagen inte är känd, ska marknadsvärdet på dagen då avyttringen registrerades användas.

Om uppgift saknas om anskaffningsutgift, ska uppgift lämnas om ersättningen vid avyttringen efter avdrag för utgifterna för avyttringen i stället för kapitalvinsten eller kapitalförlusten.

I kontrolluppgiften ska följande uppgifter lämnas:

1. kapitalvinst eller kapitalförlust,
2. fondens identifikationsuppgifter, och
3. om det är fråga om en avyttring som avses i 44 kap. 8 a § inkomstskattelagen (1999:1229).

21 kap.

4 §¹²

Kontrolluppgift ska inte lämnas om avyttring av

1. tillgångar på pensionssparkonto, och
2. tillgångar på ett investeringssparkonto, om kontot vid tidpunkten för avyttringen innehades av en obegränsat skattskyldig fysisk person eller ett obegränsat skattskyldigt dödsbo.

Kontrolluppgift ska inte lämnas om avyttring av

1. tillgångar på pensionssparkonto, och
2. tillgångar på ett investeringssparkonto, om kontot vid tidpunkten för avyttringen innehades av en obegränsat skattskyldig fysisk person eller ett obegränsat skattskyldigt dödsbo.
3. premieobligationer.

¹¹ Senaste lydelse 2011:1289.

¹² Senaste lydelse 2011:1289.

Första stycket 2 gäller inte avyttring av tillgångar som avses i 42 kap. 38 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

2 Bakgrund

Många svenskar sparar i aktier eller andra värdepapper. Efter en försäljning ställs spararen inför uppgiften att beräkna och i sin deklaration redovisa den kapitalvinst eller kapitalförlust som försäljningen har medfört. Många av dem som har sålt värdepapper gör fel när de redovisar affärerna i sina inkomstdeklarationer; felet är i många fall oavsiktliga.

Sedan ingången av 2012 har det införts en ny sparform, investeringssparkontot (SFS 2011:1268). Tillgångar på kontot, t.ex. värdepapper, beskattas enbart genom att en schablonintäkt tas upp och förluster får inte dras av. Vid avyttring av tillgångar på kontot ska därför inte någon vinst- eller förlustberäkning göras. De problem som tas upp i denna promemoria har alltså redan fått en lösning såvitt avser tillgångar på ett investeringssparkonto. Också för dem som inte har alla sina värdepapper på ett investeringssparkonto bör emellertid försäljningar av värdepapper bli enklare att deklarerat.

Skatteverket har nyligen i en annan promemoria av den 12 september 2012 (dnr 131 275999-12/113) framfört förslag som syftar till att göra det enklare att deklarerat kapitalvinster och kapitalförluster genom att banker och andra värdepappersinstitut i ökad utsträckning ska lämna kontrolluppgift om sålda delägarätters och fordringsätters omkostnadsbelopp.

Förutom nuvarande svårighet att beräkna omkostnadsbeloppet för värdepapper och fordringsätters torde det besvärligaste för många deklareranter vara att tillämpa de kvittningsregler som gäller när delägarätters eller fordringsätters har sålts med förlust. En av Skatteverket år 2010 gjord kvalitetsuppföljning av värdepappersaffärer visade just detta. Frågor från banker och andra finansinstitut ger också vid handen att aktörerna på marknaden ser kvittningsreglerna som ett problem. Önskemål om förenklade kvittningsregler har framförts till Skatteverket och brukar från aktörer på finansmarknaden framhållas som den mest angelägna förenklingen bland skattereglerna på värdepappersområdet. Eftersom finansmarknaden dessutom tycks bli mer och mer internationell, kommer allt fler deklareranter att inneha allt fler utländska värdepapper. Redan i dag är det i många fall utomordentligt besvärligt att ta ställning till hur en kapitalförlust på ett utländskt värdepapper ska kvittas.

Vidare står det sedan den s. k. kursförlustdomen i RÅ 2009 ref. 33 klart att nuvarande kvittningsregler åtminstone vad beträffar valutaaffärer strider mot EU-rätten och att en anpassning av lagens utformning därför måste göras.

3 Gällande rätt

För värdepapper (*delägarätter* och *fordringsrätter* samt sådana *förpliktelser* vars underliggande tillgångar består av delägarätter eller fordringsrätter) gäller i inkomstslaget kapital som huvudregel att en kapitalvinst är skattepliktig i sin helhet medan däremot en kapitalförlust är avdragsgill bara till 70 procent. Kvoteringen av förluster infördes vid 1990 års skattereform, numera 48 kap. 24 § inkomstskattelagen (IL). Det fanns redan från början och har sedermera efter hand införts ett antal undantag från denna övergripande regel. Enligt 48 kap. 20 § IL ska kapitalförluster på marknadsnoterade delägarätter dras av i sin helhet mot kapitalvinster på sådana tillgångar. Sedan 2007 års taxering gäller att kapitalförluster på sådana andelar i svenska aktiebolag och utländska juridiska personer som inte är marknadsnoterade och inte heller är kvalificerade ska dras av till fem sjättedelar.

Till den del en kapitalförlust på marknadsnoterade andelar inte kan dras av enligt 48 kap. 20 § IL, ska enligt 48 kap. 20 a § IL 70 procent dras av. Till den del en kapitalförlust på andelar som inte är marknadsnoterade inte kan dras av enligt 48 kap. 20 § IL, ska fem sjättedelar av 70 procent dras av. Bestämmelsen i 48 kap. 20 § IL omfattar inte marknadsnoterade andelar i investeringsfonder som innehåller bara svenska fordringsrätter. Kapitalförluster på andra delägarätter kan således inte kvittas mot kapitalvinster på andelar i sådana marknadsnoterade räntefonder. Däremot ska enligt 48 kap. 21 § IL kapitalförluster på marknadsnoterade andelar i investeringsfonder som innehåller bara svenska fordringsrätter dras av i sin helhet. Slutligen gäller att kapitalförluster på andra marknadsnoterade svenska fordringsrätter än premieobligationer ska dras av i sin helhet (48 kap. 23 § IL).

Premieobligationer. Vinst vid vinstdragning på svenska premieobligationer är skattefri. Detsamma gäller utländska premieobligationer, om obligationen har ställts ut av en stat inom EES. I övriga fall är alltså vinster vid vinstdragning på premieobligationer skattepliktiga.

I enlighet med vad som gäller för andra fordringsrätter ska vid avyttring av premieobligationer kapitalvinster tas upp och kapitalförluster dras av. Kapitalförluster på premieobligationer ska alltid kvoterats till 70 procent.

En kapitalförlust på en *andel i handelsbolag* ska också alltid kvoterats till 70 procent (50 kap. 9 § IL).

I 52 kap. IL finns bestämmelser om avyttring av *andra tillgångar*, d. v. s. sådana som inte behandlas i något annat kapitel i IL. Kapitalförluster på personliga tillgångar får inte alls dras av. För andra tillgångar än personliga gäller att 70 procent av en kapitalförlust ska dras av. Exempel på sådana andra tillgångar är s. k. *råvaruderivat*.

Kapitalförluster vid betalning av *skulder i utländsk valuta* ska enligt 54 kap. 6 § dras av med 70 procent av förlusten. (Se emellertid nedan om kursförlustdomen.)

Underskott av kapital berättigar till skattereduktion enligt 67 kap. 10 § IL. Skattereduktionen räknas av mot inkomstskatt på förvärvsinkomst m. m. samma år som underskottet uppkom men kan (till skillnad från underskott av

näringsverksamhet) inte flyttas till senare år. Underskott som inte kan utnyttjas faller bort.

Regeringsrätten har i den s. k. kursförlustdomen, RÅ 2009 ref 33, uttalat att avdragsbegränsningen i 54 kap. 6 § IL (kapitalförluster vid betalning av skuld i utländsk valuta) strider mot EU:s regler om fri rörlighet för kapital.

Skatteverket har med anledning av domen kommit med tre ställningstaganden. Dessa ställningstaganden säger: 1) kapitalförluster på *skulder i utländsk valuta* ska alltid vara fullt avdragsgilla i inkomstslaget kapital, dvs. utan kvotering till 70 procent, oavsett om valutan härrör från ett land inom eller utom EU; 2) kapitalförluster på *marknadsnoterade fordringsrätter i utländsk valuta*, t.ex. fordringar i utländsk valuta eller optioner eller terminer med utländsk valuta som underliggande egendom, ska alltid vara fullt avdragsgilla i inkomstslaget kapital oavsett om valutan härrör från ett land inom eller utom EU; och 3) kapitalförluster på *marknadsnoterade andelar i en utländsk räntefond* (investeringsfond som innehåller bara fordringsrätter) ska alltid vara fullt avdragsgilla i inkomstslaget kapital i likhet med vad som gäller för en motsvarande andel i en svensk räntefond. En vinst får emellertid, till skillnad från vad som gäller för förluster på andelar i svenska räntefonder, användas för kvittning av förluster på aktier och marknadsnoterade delägaraktier.

Skatteverkets ställningstaganden innebär att bestämmelserna i inkomstskattelagen om kvotering av avdragsrätten vid kapitalförluster i nämnda fall (jfr 54 kap. 6 § och 48 kap 23–24 §§) inte längre tillämpas.

4 Promemorians förslag

Promemorians förslag: Kapitalförluster på delägarätter och fordringsrätter ska kunna dras av i sin helhet mot kapitalvinster på sådana värdepapper.

Kvarstår en förlust på värdepapper efter kvittningar, ska den liksom nu kvoterats till 70 procent. Det ska också gälla förluster som avser utländska fordringsrätter eller skulder i utländsk valuta.

Kapitalförluster på premieobligationer ska inte tas upp, vilket också betyder att kapitalförluster på premieobligationer inte ska dras av.

Kapitalförluster som annars skulle dras av till fem sjättedelar ska dras av i sin helhet om det finns någon andel i samma företag som är marknadsnoterad eller om andelarna eller andra andelar i företaget har varit marknadsnoterade men marknadsnoteringen har upphört i anslutning till inledandet av ett förfarande om inlösen, fusion, fission, likvidation eller konkurs.

Promemorians skäl: Syftet med förslagen är att förenkla reglerna för kvittning av kapitalförluster mot kapitalvinster samt att anpassa det svenska regelverket till EU-rätten.

Förenkling

Regeln att kapitalförluster inte är avdragsgilla till mer än 70 procent infördes vid skattereformen i början av 1990-talet. Sedan dess har det vid flera olika tillfällen införts undantag från denna övergripande regel. Såsom framgått i avsnitt 3.1 ovan medges numera full kvittning mellan kapitalförluster och kapitalvinster i åtskilliga fall. I andra gäller fortfarande den ursprungliga huvudregeln att endast 70 procent av en kapitalförlust kan användas mot inkomster i inkomstslaget kapital. Undantagen är emellertid nu så betydande att det kan ifrågasättas om det är ändamålsenligt att kalla den s.k. huvudregeln för en huvudregel. Samtidigt som de undantag som har införts kan anses motiverade i sak, har de fört med sig att regelsystemet som helhet för den skattemässiga behandlingen av kapitalvinster och kapitalförluster har blivit svårt att överskåda och tillämpa.

Det får med hänsyn till det sagda anses vara ett starkt egenvärde att förenkla kvittningsreglerna. När de ses över, bör målet vara att göra dem så enkla som möjligt.

Utgångspunkten för promemorians överväganden är med beaktande av det sagda att tillåta full kvittning mellan kapitalvinster och kapitalförluster inom inkomstslaget kapital. Emellertid skulle det bli alltför omfattande att i detta sammanhang behandla allt som hör till inkomstslaget kapital. För fastigheter och bostadsrätter gäller särskilda regler som det inte är skäl att behandla här (45–47 kap IL); de omfattas därför inte av denna promemoria. Det kan tilläggas att inte heller löpande inkomster eller utgifter i inkomstslaget kapital (utdelningar, ränteinkomster, schablonintäkter, ränteutgifter) berörs av promemorian.

Med denna inskränkning given, blir uppgiften att överväga om full kvittning bör medges mellan kapitalvinster och kapitalförluster för allt som omsätts på kapitalmarknaden (finansmarknaden). Det betyder att utredningen bör omfatta svenska och utländska delägarätter och fordringsrätter i svenska kronor eller utländsk valuta (48 kap. IL), vissa andra tillgångar (52 kap.) och skulder i

utländsk valuta (54 kap.). I denna promemoria lämnas däremot inte något förslag till förändrade regler för andelar i handelsbolag (50 kap.); det får i annat sammanhang övervägas om de ska föras in i ett system med full kvittningsrätt i inkomstslaget kapital.

Av betydelse för möjligheterna att förenkla är begränsningen av värdet av en kapitalförlust till 70 procent. Den motiverades när den infördes med att den skattskyldige själv avgör när han genomför en avyttring och således när han ska ta upp en kapitalvinst eller kapitalförlust i sin deklaration. Jfr prop. 1989/90:110 del 1 s. 428. En kapitalförlust som medför avdrag inom inkomstslaget kapital eller – om inga eller alltför små kapitalinkomster föreligger – skattereduktion för underskott av kapital, kan således realiseras tidigt medan tillgångar som skulle medföra en kapitalvinstskatt kan behållas längre. Den formella olikhet i behandlingen som det innebär att begränsa värdet av förluster till 70 procent medan vinster beskattas fullt ut syftar således till att innebära en (schabloniserad) likabehandling i praktiken.

Skälen för att på något sätt begränsa värdet av kapitalförluster är alltså bärkraftiga. Det föreslås därför att den allmänna begränsningen behålls så att värdet av kapitalförluster begränsas till 70 procent i den mån det återstår en förlust efter det att kapitalförluster har kvittats mot kapitalvinster. Innebörden är att endast 70 procent av den kvarvarande förlusten (efter kvittning mot vinster) kan användas mot andra inkomster av kapital (räntor, utdelningar, kapitalvinst på bostäder m. m.) eller för att berättiga till skattereduktion för underskott av kapital.

Ett alternativ till att behålla en allmän begränsning av värdet av kapitalförluster (efter kvittning) skulle kunna vara att ändra reglerna för vad som ska berättiga till skattereduktion för underskott av kapital eller storleken på skattereduktionen; det förhållandet att ett underskott som inte kan utnyttjas faller bort kan anses tala för att kvoteringsreglerna inte behöver behållas som de är. (Jfr Mattias Dahlberg, *Ränta eller kapitalvinst*, 2011, s. 212.) En sådan lösning torde dock komplicera regelverket och har inte närmare utretts i denna promemoria.

En annan utformning av regelverket, som än mer skulle avvika från dagens, kunde gå ut på att alla kapitalförluster skulle få kvittas mot alla inkomster av kapital och att ett därefter återstående underskott skulle kvoterats till 70 procent innan skattereduktion skulle beräknas på återstoden (varvid 100 000-kronorsgränsen i skattereduktionen kunde tas bort). Kvoteringen till 70 procent skulle i så fall träffa också utgiftsräntor för bolån och inte ha så mycket att göra med de skäl som anförts ovan; den skulle minska värdet av ett underskott av kapital utan att påverka skatten på ett överskott av kapital. En sådan förändring får anses falla utanför ramarna för denna promemoria.

Anpassning av svenska regler till EU-rätten

Regeringsrätten (numera Högsta förvaltningsdomstolen) har, såsom ovan angivits, i den s.k. kursförlustdomen, RÅ 2009 ref. 33, uttalat att avdragsbegränsningen i 54 kap. 6 § IL (kapitalförluster vid betalning av skuld i utländsk valuta) strider mot EU:s regler om fri rörlighet för kapital.

Skatteverket kom i anledning av domen med två ställningstaganden. Dessa ställningstaganden säger: 1) förluster på *skulder i utländsk valuta* ska alltid vara fullt avdragsgilla i inkomstslaget kapital, d.v.s. utan kvotering till 70 procent,

oavsett om valutan härrör från ett land inom eller utom EU (dnr 131 359928-09/111) och 2) förluster på *marknadsnoterade fordringsrätter i utländsk valuta*, t.ex. fordringar i utländsk valuta eller optioner eller terminer med utländsk valuta som underliggande egendom, ska alltid vara fullt avdragsgilla i inkomstslaget kapital oavsett om valutan härrör från ett land inom eller utom EU (dnr 131 346922/09-111).

Nyligen har Skatteverket gjort ytterligare ett ställningstagande av betydelse i sammanhanget, nämligen Beskattning av en marknadsnoterad utländsk räntefond i inkomstslaget kapital (dnr 131-592997-12/111). Enligt vad ställningstagandet innehåller ska en kapitalförlust på en marknadsnoterad andel i en utländsk investeringsfond som innehåller enbart fordringsrätter men även sådana som inte är i svenska kronor (räntefond) dras av i sin helhet i likhet med vad som gäller för en motsvarande andel i en svensk räntefond.

Regeringsrättens dom och Skatteverkets ställningstaganden innebär att bestämmelserna i inkomstskattelagen om kvotering av avdragsrätten vid kapitalförluster i nämnda fall inte längre tillämpas; jfr 54 kap. 6 § samt 48 kap 23 och 24 §§.

Det ändrade rättsläget bör, oavsett förenklingsönskemål, medföra att bestämmelserna om avdragsbegränsning ses över och ändras i erforderlig mån. Frågan hur förenklingar av kvittningsreglerna kan utformas med beaktande av EU-rätten behandlas vidare i de följande avsnitten (främst 4.2).

4.1 Marknadsnoterade fordringsrätter och marknadsnoterade andelar i investeringsfonder som innehåller enbart fordringsrätter

Som ovan framgått innebär promemorians förslag att delägarätter och fordringsrätter kommer att behandlas lika. Dagens behov att kunna skilja dem åt faller således bort, vilket innebär en förenkling. Onoterade fordringsrätter behöver inte heller skiljas från marknadsnoterade. Utvecklingen på kapitalmarknaden under åren som gått sedan skattereformen i början av 1990-talet har medfört nya produkter, beträffande vilka uppdelningen i delägarätter och fordringsrätter är svår att göra. Denna utveckling kan förväntas fortsätta; jfr SOU 2012:67.

Det bör noteras att innebörden samtidigt blir att man i stället måste skilja mellan å ena sidan ränta och å andra sidan kapitalvinst eller kapitalförlust på marknadsnoterade fordringsrätter eller på marknadsnoterade andelar i investeringsfonder som innehåller enbart fordringsrätter, vilket materiellt sett inte behövs enligt dagens regler (men väl enligt hur deklarationsblanketten är utformad). Om det efter kvittningar mellan vinster och förluster återstår en nettoförlust, ska denna ju enligt förslaget kvoterats till 70 procent även om den beror på kapitalförlust på fordringsrätter. För utgiftsränta gäller däremot inte någon kvoteringsregel inom inkomstslaget kapital. Härvidlag innebär förslaget med andra ord en återgång till förhållandena före skattereformen 1990-91. (Jfr prop. 1989/90:110 del 1 s. 460.)

Det vore visserligen i och för sig möjligt att införa en särskild behandling av sådana nettoförluster som beror på förluster på marknadsnoterade fordringsrätter m. m., i likhet med vad som nedan föreslås beträffande växelkursförluster. I så fall

skulle emellertid nödvändigheten att skilja mellan delägarrätter och fordringsrätter bestå och de förenklingar som förslaget syftar till att åstadkomma skulle i stort sett gå om intet.

4.2 Växelkursförluster på utländska fordringsrätter och utländska skulder

Genomförs promemorians förslag i enlighet med vad som ovan angivits, kommer utländska fordringsrätter och utländska skulder inte längre att behandlas annorlunda eller sämre än svenska motsvarigheter. Frågan blir herefter om en sådan lagändring är tillfyllest för att det svenska regelverket inte ska stå i strid med EU-rätten. En möjlig tolkning av rättsläget är att det förhåller sig så.

En annan tolkning säger däremot att eftersom Sverige beskattar kapitalvinster på utländska skulder m. m. som beror på växelkursförändringar, så måste vi också medge åtminstone motsvarande avdrag för sådana kapitalförluster. Utan en sådan avdragsrätt skulle redan den omständigheten att placeraren vänder sig utomlands eller till utländsk valuta medföra att han kan utsättas för en sämre skattemässig behandling än om han håller sig till svenska kronor. Den som placerar i svenska kronor kan inte göra vinst på växelkursförändring men riskerar inte heller en förlust som behandlas sämre än en motsvarande vinst. Annorlunda uttryckt är det med detta synsätt inte nog att utländska kapitalförluster behandlas likvärdigt med svenska kapitalförluster utan därtill krävs åtminstone att behandlingen av utländska kapitalförluster är likvärdig med behandlingen av utländska kapitalvinster. Möjligen kan EU-rätten rentav innebära att utländska kapitalförluster ska få dras av oavsett hur eller om motsvarande kapitalvinster beskattas.

Förslagen i denna promemoria innebär att alla ifrågavarande kapitalvinster och kapitalförluster får kvittas mot varandra fullt ut och att om det efter kvittningar återstår en nettoförlust, denna ska kvoterats till 70 procent innan den kan avräknas mot andra inkomster av kapital. Denna slutliga kvotering är generell och således inte inriktad på något särskilt slag av förluster. Såsom ovan framhållit syftar kvoteringen till att i praktiken åstadkomma en schabloniserad likabehandling av kapitalvinster och kapitalförluster. Skatteverket bedömer att en sådan för kapitalbeskattningen grundläggande regel är förenlig med EU-rätten. Promemorians förslag bör därför omfatta också kapitalförluster på utländsk valuta utan några särbestämmelser för dessa.

EU-rätten på detta område kan emellertid inte sägas vara entydig. Till sakens allsidiga belysning kan därför följande anföras.

Om bedömningen i stället skulle göras att kapitalförluster på fordringsrätter i utländsk valuta (t. ex. banktillgodohavanden i utländsk valuta) och på skulder i utländsk valuta enligt EU-rätten måste dras av fullt ut utan någon kvotering, så bör beaktas att det i så fall bör vara endast i den mån kapitalförlusterna beror på *växelkursförändringar* som de ska dras av utan att kvoterats. En kapitalförlust på en fordringsrätt i svenska kronor ska (efter kvittning mot kapitalvinster) kvoterats till 70 procent. En kapitalförlust på en fordringsrätt i utländsk valuta behandlas på samma sätt varvid, med den nu antagna förutsättningen, dock skulle gälla att om förlusten (delvis) beror på växelkursförändringar, så skulle den (delen) dras av

utan kvotering. För den del av en sådan förlust som beror på t. ex. insolvens hos gäldenären skulle kvotering däremot komma ifråga.

Vidare bör anmärkas att, såsom Skatteverket uttalat i sina ställningstaganden, en kapitalförlust vid avyttring av en utländsk tillgång utgör en förlust på den ifrågavarande tillgången, inte en växelkursförlust. Hänsyn till EU-rätten föranleder därför inte till att Sverige skulle vara skyldigt att medge avdrag för kapitalförluster på utländska tillgångar (såsom aktier eller fastigheter) utan någon kvotering; sådan skyldighet synes kunna föreligga bara när själva tillgången eller förpliktelsen är utländsk valuta.

Skulle det anses att växelkursförluster som återstår efter kvittning mot kapitalvinster inte ska omfattas av den generella kvoteringen, bör lagen ges en motsvarande utformning. En möjlighet är i så fall att i den föreslagna nya 25 c § IL införa ett nytt andra stycke av följande lydelse: ”Till den del en kapitalförlust inte kan dras av enligt 25 b §, ska den dock dras av i sin helhet om den avser utländska fordringsrätter eller skulder i utländsk valuta samt beror på växelkursförändringar.”

Även om det såsom framgått inte är Skatteverkets bedömning att hänsyn till EU-rätten gör att avdragsgilla kapitalförluster på växelkursförändringar måste hållas utanför ett generellt system med kvotering av kapitalförluster, så kan sakens komplexitet ändå föranleda till att frågan ställs om det inte vore bättre att helt och hållet avskaffa skatteplikten för sådana kapitalvinster och därmed också rätten till avdrag för sådana kapitalförluster. Skattereglerna skulle på så vis förenklas ytterligare. Även kontrollskäl skulle sannolikt kunna tala för en sådan lösning.

Emellertid finns såsom ovan antytts risken att EU-rätten skulle innebära att avdrag måste medges för växelkursförluster oavsett om motsvarande vinster inte är skattepliktiga. Skatteverket bedömer mot den bakgrunden att det skulle föra för långt att inom ramen för denna promemoria närmare behandla ett avskaffande av skatteplikten för växelkursförändringar i inkomstslaget kapital.

4.3 Vinstandelsbevis, kapitalandelsbevis och konvertibler

Vinstandelsbevis, kapitalandelsbevis och konvertibler räknas nu som delägarätter om de avser svenska kronor (48 kap. 2 § IL). Med de föreslagna förändringarna blir indelningen i delägarätter och fordringsrätter utan betydelse för inkomstslaget kapital. Den inverkar emellertid också på inkomstslaget näringsverksamhet, se nästa avsnitt. Eftersom någon förändring här inte behövs av hänsyn till EU-rätten, kan bestämmelsen behållas oförändrad.

4.4 Näringsverksamhet

Promemorians förslag får inverkan också på inkomstslaget näringsverksamhet.

Juridiska personer (den s.k. aktiefållan)

För juridiska personer gäller den s. k. aktiefållan (48 kap. 26 § IL), som innebär att kapitalförluster på delägarätter får dras av bara mot kapitalvinster på delägarätter. Om nu skillnaden mellan delägarätter och fordringsrätter tas bort i

inkomstslaget kapital, inställer sig frågan om detta ska medföra att motsvarande förändring ska genomföras också för aktiefällans del.

Den ovan påtalade svårigheten att i vissa fall skilja mellan delägarätter och fordringsrätter blir förstås inte mindre bara för att det rör sig om näringsverksamhet i stället för kapital. Detta talar för att reglerna bör vara likadana i båda inkomstlagen. Emellertid innebär aktiefällan en inskränkning av den fulla avdragsrätt som annars gäller inom näringsverksamhet (48 kap. 25 § IL). Till skillnad från vad som är fallet inom inkomstslaget kapital skulle således en sammanföring av fordringsrätter med delägarätter för aktiefällans del innebära att avdragsrätten i vissa fall minskades för juridiska personer (fällan skulle utvidgas). Även om samtidigt avdragsrätten i andra fall skulle utökas (genom att kapitalförluster på aktier kunde kvittas mot kapitalvinster på fordringar), är en sådan förändring inte syftet med förslagen i promemorian. Vidare bör beaktas att medan promemorians förslag i inkomstslaget kapital handlar om att kapitalförluster på fordringsrätter efter kvittningar ska omfattas av den allmänna kvoteringen till 70 procent, så innebär däremot aktiefällan i förekommande fall att en kapitalförlust inte får dras av alls (i varje fall inte samma år). Huruvida det är lämpligt att föra in fordringsrätter i aktiefällan för juridiska personer får mot denna bakgrund anses falla utanför ramen för den här promemorian.

Slutsatsen av det anförda blir att aktiefällan inte nu bör utvidgas till att omfatta fordringsrätter.

Härefter blir frågan hur man, om promemorians förslag genomförs, ska dra gränsen mellan delägarätter och fordringsrätter för aktiefällans del. Nuvarande bestämmelser säger att vinstandelsbevis och kapitalandelsbevis samt konvertibler räknas som delägarätter bara om de avser svenska kronor (48 kap. 2 § IL). En konvertibel i utländsk valuta är därför inte en delägar rätt utan en fordringsrätt; och en kapitalförlust på en sådan "utländsk" konvertibel förs således inte till aktiefällan. Detta synes innebära att reglerna härvidlag som de nu är inte strider mot EU-rätten. Om däremot kapitalförluster på utländska konvertibler skulle föras in i aktiefällan och till följd därav (beroende på omständigheterna i övrigt) inte kunna dras av, skulle detta åtminstone riskera att stå i strid med EU-rätten. En sådan förändring bör därför inte genomföras.

För aktiefällans del bör således konvertibler m. m. i utländsk valuta även i fortsättningen räknas som fordringsrätter.

Handelsbolag

För fysiska personer som är delägare i handelsbolag gäller samma regler för avdrag för kapitalförluster som om det som avyttrats hade ägts direkt, se 48 kap. 27 § första stycket IL. Detta bör gälla också om förslagen i denna promemoria genomförs. Hänvisningarna i 27 § första stycket bör därför anpassas till de lagändringar som föreslås.

För aktiebolag m.fl. som är delägare i handelsbolag finns en avdragsfälla i 48 kap. 27 § andra stycket IL. Detta lagrum har nyligen ändrats, så att fällan där nu bara omfattar delägarätter (SFS 2011:1510). Skäl att ändra tillbaka så att fordringsrätter åter skulle kvoteras till 70 procent föreligger inte (jfr vad som anförts om aktiefällan ovan).

4.5 Premieobligationer

Vad som menas med premieobligationer till skillnad från andra obligationer har inte definierats i lag. Det förutsätts emellertid att premieobligationer har givits ut av svenska staten eller, numera, någon annan stat (se prop. 2008/09:47 s. 13); i begreppet torde också ligga att avkastningen i stället för att betalas ut som ränta lottas ut som vinster bland obligationshavarna.

Ovan har föreslagits att kapitalvinster och kapitalförluster på värdepapper ska kvittas mot varandra. Det är emellertid inte lämpligt att denna fulla kvittningsrätt ska gälla också kapitalförluster på premieobligationer. I så fall skulle nämligen skattereglerna kunna göra det lönsamt att köpa premieobligationer strax före en vinstdragning och sedan avyttra dem med avdragsgill kapitalförlust strax efter vinstdragningen samtidigt som vinster vid vinstdragningen är skattefria (prop. 1989/90:110 del 1 s. 461).

Skattskyldigheten för kapitalvinster på premieobligationer (och motsvarande utländska obligationer) föreslås därför bli avskaffad i inkomstlaget kapital. Förändringens väsentliga innebörd är att kapitalförluster på dessa värdepapper inte får dras av (jfr 44 kap. 2 § IL).

I och för sig skulle det för genomförande av promemorians huvudförslag vara tillräckligt att behålla den nuvarande bestämmelsen att kapitalförluster på premieobligationer ska kvoterats (48 kap. 23 §, jfr 24 § IL).

Det synes dock lämpligt att ta tillfället i akt att avskaffa skatteplikten för kapitalvinster på premieobligationer (vilket alltså i praktiken främst innebär att avdragsrätten för kapitalförluster på premieobligationer tas bort). Eftersom vinster vid vinstdragning på premieobligationer inte är skattepliktiga, föreligger inga egentliga skäl till att kapitalvinster och kapitalförluster vid avyttring av premieobligationer ska tas med vid inkomstbeskattningen. Tas skatteplikten och avdragsrätten bort, underlättas hanteringen för såväl deklareranter som Skatteverket.

Det nyss sagda, att vinster vid vinstdragning på premieobligationer inte är skattepliktiga, gäller såsom ovan angivits bara för premieobligationer som har utfärdats av en stat inom EES (8 kap. 3 § IL). Detta synes inte ha någon praktisk betydelse, eftersom det veterligen hittills inte har förekommit att premieobligationer har utfärdats utanför Sverige. Att skattefrihet vid vinstdragning gäller hela EES är således föranlett av försiktighetsskäl så att inte utländska premieobligationer, om sådana skulle förekomma, ska missgynnas av skattereglerna, vilket ju skulle strida mot EU-rätten (prop. 2008/09:47).

Att ta bort premieobligationer som har utfärdats inom EES från inkomstbeskattningen ligger med andra ord nära till hands. Detta för med sig att också behovet av särskilda regler för premieobligationer som har utfärdats utanför EES bör sättas i fråga. Av sig själv inställer sig lösningen att skatteplikten för vinster vid vinstdragning på premieobligationer som har ställts ut av en stat utanför EES bör tas bort; om sådana premieobligationer trots allt någon gång skulle visa sig, ska de alltså behandlas helt och hållet som svenska. Härvidlag innebär förslagen en skillnad från den uppdelning som nu gäller enligt 8 kap. 3 § IL och som, något förenklat, innebär att man beträffande vinster i lotterier och vinster vid vinstdragning på premieobligationer skiljer mellan, å ena sidan, sådana vinster *inom EES* och, å andra sidan, motsvarande företeelser *utanför EES*.

Eftersom några premieobligationer som har utfärdats utanför EES inte tycks förekomma i verkligheten, bör sakens principiella betydelse inte överdrivas.

Lagförslaget berör 48 kap. 23 § IL, som upphävs. En bestämmelse att kapitalvinst på premieobligationer inte ska tas upp kan förslagsvis införas i ett nytt lagrum, 48 kap. 6 c §. 42 kap. 25 § och 8 kap 3 § ändras.

Förslaget innehåller inte någon förändring av vad som gäller för premieobligationer i näringsverksamhet. Om promemorians förslag genomförs och det skulle visa sig behövt att göra motsvarande förändringar i fråga om näringsverksamhet, avser Skatteverket att återkomma om saken.

4.6 Behandling av vinster och förluster i vissa fall

I detta avsnitt tas två frågor upp som inte direkt hänger samman med promemorians förslag i övrigt men som det har bedömts lämpligt att åtgärda.

Tillämpning av 5/6-regeln vid avnotering

Ett aktiebolag, vars aktier är marknadsnoterade, försätts i konkurs och bolagets aktier avnoteras. För aktier i svenska aktiebolag som inte är marknadsnoterade ska enligt 42 kap. 15 a § IL kapitalvinsten på aktierna tas upp till fem sjättedelar. Detta gäller inte – enligt andra stycket andra strecksatsen – om företaget har varit marknadsnoterat men marknadsnoteringen har upphört i anslutning till inledandet av ett förfarande om inlösen, fusion, fission, likvidation eller konkurs.

Enligt 48 kap. 20–21 §§ IL ska förluster på marknadsnoterade delägaraktier dras av i sin helhet mot vinster på marknadsnoterade delägaraktier och onoterade aktier; om förlusten inte kan dras av mot vinster ska 70 procent dras av. Förluster på onoterade aktier dras av till fem sjättedelar mot vinster på marknadsnoterade delägaraktier och onoterade aktier.

Det har uppmärksammats att ”marknadsnoterade delägaraktier” i 48 kap. 20–21 §§ IL inte har någon motsvarighet till bestämmelsen i 42 kap. 15 a § IL om att avnoterade aktier ska anses fortsatt marknadsnoterade.

Av förarbetena till lagstiftningen (prop. 2007/08:12 s. 24 och 29) framgår att det inte förelåg någon avsikt att införa olika regler för vinster och förluster. Skatteverket bedömer därför att den asymmetri som nu tycks föreligga mellan 42 kap. 15 a § och 48 kap. 20 § IL bör tas bort, så att i dessa fall inte bara vinster beskattas till 100 procent utan också förluster dras av till 100 procent.

Tillämpning av 5/6-regeln när det finns marknadsnoterade och onoterade aktier i samma bolag

Ett aktiebolag har onoterade A-aktier och marknadsnoterade B-aktier. Hur beskattas å ena sidan kapitalvinst och å andra sidan kapitalförlust vid avyttring av A-aktier?

Ett företag anses marknadsnoterat om någon andel i företaget är marknadsnoterad (42 kap. 15 a § tredje stycket IL). Därav följer att kapitalvinst ska beskattas till 100 procent. För en kapitalförlust, åter, gäller 48 kap. 20 § IL, som skiljer mellan ”marknadsnoterade delägaraktier” och ”andelar ... som inte är marknadsnoterade”. Där finns med andra ord inte någon uttrycklig motsvarighet

eller hänvisning till 42 kap. 15 a § tredje stycket IL. Ska A-aktien anses inte vara marknadsnoterad enligt 48 kap.20 § trots att b-aktien är marknadsnoterad?

Lagens ordalydelse synes innebära att om det finns både marknadsnoterade och onoterade aktier i ett och samma bolag, så behandlas de onoterade som marknadsnoterade om de avyttras med kapitalvinst, men som onoterade om de avyttras med kapitalförlust. En sådan åtskillnad torde inte vara avsedd. I förtydligande syfte bör klargöras att de onoterade aktierna i dessa fall ska behandlas som marknadsnoterade i båda fallen.

4.7 Andra tillgångar

Nuvarande inkomstskatteregler gör det i praktiken oförmånligt för fysiska personer att handla med *råvaruderivat* då kapitalvinster beskattas till 100 procent medan av kapitalförluster inte mer än 70 procent får dras av. Två affärer med råvaruderivat med en vinst om 100 på den ena och en förlust om 100 på den andra och som i placerarens ögon tillsammans innebär ett nollresultat, blir således enligt skattereglerna en inkomstskattepliktig vinst om $(100 - 0,7 \times 100 =) 30$.

I 52 kap. IL finns bestämmelser om avyttring av ”andra tillgångar”, d.v.s. sådana som inte behandlas i något annat kapitel i IL. För andra tillgångar än personliga gäller att 70 procent av en kapitalförlust ska dras av.

Vad som menas med terminer och optioner framgår av 44 kap. 11 och 12 §§ IL. Bestämmelserna i IL om delägarätter och fordringsrätter tillämpas också på sådana optioner och terminer som grundas på antingen aktier eller aktieindex (delägarätter) eller svenska kronor eller utländsk valuta eller fordran i utländsk valuta m.m. (fordringsrätter). Det förekommer att optioner och terminer inte grundas på delägarätter eller fordringsrätter. Vanligast torde vara s.k. råvaruderivat, d.v.s. optioner eller terminer vars underliggande egendom är råvaror eller råvaruindex. Råvaruderivat, liksom råvaror, beskattas enligt de särskilda bestämmelserna i 52 kap. IL.

Kvittningsreglerna bör vara desamma för alla optioner och terminer, oavsett om dessa är delägarätter eller fordringsrätter eller av annat slag. I enlighet med förslaget i övrigt betyder det att en kapitalförlust på optioner och terminer som inte är delägarätter eller fordringsrätter ska få dras av i sin helhet mot kapitalvinster.

Frågan uppkommer härefter om den nuvarande bestämmelsen att det är 70 procent av en kapitalförlust som ska dras av ska behållas för andra tillgångar som avses i 52 kap. än optioner och terminer.

Här kan å ena sidan anföras att det inte i och för sig torde föreligga något skäl att utvidga värdet av en kapitalförlust på t. ex. investeringar i konst (som inte är för personligt bruk). Å andra sidan kan det ifrågasättas om det är lämpligt att begränsa värdet av en kapitalförlust för den som har förvärvat en råvara, t.ex. guld, men tillåta full kvittning för den som förvärvar optioner eller terminer avseende samma råvara. Emellertid lär det endast eller främst vara genom optioner och terminer som råvaror förekommer på finansmarknaden. Även med beaktande av önskemålet att förenkla reglerna, föreslås därför att en kapitalförlust på andra tillgångar som inte är optioner eller terminer liksom hittills ska dras av till 70 procent.

4.8 De föreslagna reglernas placering i IL

Den fulla kvittningen ska enligt ovan gälla delägarrätter och fordringsrätter (48 kap. IL), optioner och terminer enligt 52 kap. IL och skulder i utländsk valuta (54 kap. IL). Detta betyder i sak att de nuvarande bestämmelserna i 48 kap. 20–21 §§ IL byggs ut till att omfatta även de andra företeelser som ska omfattas.

Det synes vara lämpligt att föra samman kvittningsreglerna för dessa olika företeelser på ett och samma ställe i lagen, så att bestämmelsens räckvidd omedelbart framgår. Frågan blir då var kvittningsreglerna ska placeras i IL. Med hänsyn till att delägarrätter och fordringsrätter är de väsentligaste skatteobjekten av dem som här är i fråga, kan en lösning vara att införa bestämmelsen i 48 kap. Man skulle då som sagt bygga ut nuvarande lagrum (samt införa hänvisningar dit i 52 och 54 kap.). Mot en sådan utformning av lagen kan anses tala att 48 kap. bara handlar om just delägarrätter och fordringsrätter.

En annan möjlighet är att i stället placera de nya bestämmelserna i 44 kap., som är gemensamt för de därefter följande kapitlen (likaså med hänvisning dit från, i detta fall, 48, 52 och 54 kap.). Häremot talar att 44 kap. enligt sin rubrik handlar om *grundläggande* bestämmelser om kapitalvinster och kapitalförluster: de nya bestämmelser som behövs får sägas vara mera speciella än grundläggande.

Emellertid måste bestämmelserna stå någonstans. Vid en samlad bedömning anser Skatteverket det lämpligast att föra in de nya kvittningsreglerna i 44 kap.

5 Konsekvensanalys

Förslaget innebär betydande förenklingar för kontrolluppgiftslämnare och deklaranter samt Skatteverket.

5.1 Konsekvenser för de offentliga finanserna m.m.

Förslaget innebär att en förlust får samma skatteeffekt oberoende av typen av värdepapper och om det är marknadsnoterat eller ej. Dock kvarstår kvoteringen av vinster och förluster för onoterade och kvalificerade aktier samt en separat redovisning vid försäljning av andelar i handelsbolag.

De utökade kvittningsmöjligheterna kommer att innebära att färre personer redovisar sina värdepappersförsäljningar på ett felaktigt sätt. Fler inkomstdeklarationer kommer att bli korrekta och fler personer kommer att betala rätt skatt. Utökade kvittningsmöjligheter kan komma att innebära att värdepapper som har gått ner i värde säljs tidigare än vad som skulle ske med dagens regler. Om och hur detta påverkar skatteintäkterna är mycket svårt att beräkna. Skatteverket har med ledning av uppgifter från de tre senaste taxeringsåren beräknat att de utökade kvittningsmöjligheterna innebär att skatteintäkterna minskas med ca 22 miljoner kronor per år.

Skatteverket föreslår i första hand att kostnaden med detta förslag finansieras med den ökade skatteintäkt som beräknas bli följden av verkets förslag att kontrolluppgift om försäljning av värdepapper ska innehålla uppgift om omkostnadsbeloppet; det förslaget lämnades nyligen in till regeringen. I andra hand föreslås att kostnaden finansieras genom att gränsen för avdrag för förvaltningsutgifter i inkomstslaget kapital höjs till erforderligt belopp.

5.2 Kostnader och andra konsekvenser för Skatteverket

Nuvarande bestämmelser innebär att det vid en försäljning är viktigt att ta ställning till om ett värdepapper är en delägarrätt eller fordringsrätt och om det är marknadsnoterat eller onoterat.

Förutom att lagen förenklas, innebär utökade kvittningsmöjligheter att redovisningen av värdepappersförsäljningar i inkomstdeklarationen kan förenklas. Blankett K4, som används för att redovisa försäljningar av värdepapper, kan förenklas betydligt genom att avsnitt C och D kan tas bort. Information i broschyrer och på Skatteverkets webbplats m.m. kan förenklas eftersom en uppdelning i olika typer av värdepapper inte längre behöver göras av beskattningsskäl. Även Skatteverkets process med att förfylla värdepappersförsäljningar i inkomstdeklarationerna förenklas och skatteuträkningen i inkomstslaget kapital förenklas.

De föreslagna ändringarna kommer för Skatteverket att medföra kostnader för anpassning och förändringar i befintliga IT-system, blanketter, broschyrer och annan information. Extern information, intern utbildning, m.m. är andra kostnader som tillkommer. Kostnaderna för anpassning och förändringar i befintliga IT-system

och övriga initiala kostnader uppskattas uppgå till 5 miljoner kronor; större delen av kostnaden hamnar på år 2014.

De föreslagna ändringarna kommer på sikt medföra att kostnaderna för extern och intern information samt granskningen av deklARATIONERNA kommer att minska. Hur stor besparingen blir är mycket svårt att uppskatta.

5.3 Kostnader och andra konsekvenser för de kontrolluppgiftsskyldiga

Förslagen i promemorian innehåller vissa mindre förändringar i skyldigheten att lämna kontrolluppgifter för företag inom den finansiella sektorn. Förslagen som helhet bör innebära att bankers och andras information till kunder om beskattningskonsekvenser vid försäljning av värdepapper kan förenklas betydligt.

De föreslagna ändringarna, t.ex. att kontrolluppgift inte ska lämnas om avyttring av premieobligationer, gör att kostnaderna för att lämna kontrolluppgifter kommer att minska. Även kostnaderna för information m.m. till kunder kommer att minska för de finansiella företagen.

5.4 Kostnader och andra konsekvenser för enskilda

Nuvarande bestämmelser innebär att det inför ett köp och särskilt i samband med en försäljning är viktigt att känna till om ett värdepapper är en delägarrätt, en fordringsrätt eller en annan tillgång (t.ex. ett råvaruderivat) samt om det är marknadsnoterat eller inte. Utan sådan kunskap kan man inte deklarerera rätt och riskerar framför allt att betala för hög (eller för låg) skatt.

Förutom att lagen förenklas, innebär utökade kvittningsmöjligheter att redovisningen av värdepappersförsäljningar i inkomstdeklarationen kan förenklas. Blankett K4, som används för att redovisa försäljningar av värdepapper, kan förenklas betydligt; deklARANterna kommer att kunna redovisa försäljningar av alla värdepapper på ett och samma avsnitt av blanketten. Detta innebär en stor förenkling och en väsentligt minskad administrativ börda för den enskilde spararen jämfört med idag.

6 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

8 kap.

3 §

Ändringen föranleds av att skatteplikten för kapitalvinst vid avyttring av premieobligationer tas bort (jfr nya 48 kap. 6 c §).

42 kap.

25 §

Ändringen är en anpassning till att skatteplikten tas bort för vinst vid vinstdragning på premieobligationer också om de har utgivits av en stat utanför EES (se 8 kap. 3 §).

44 kap.

25 a §

De nya bestämmelserna om kvittning mellan kapitalvinster och kapitalförluster har placerats i 44 kap. 25 a–25 c §§. 25 a § är en motsvarighet till nuvarande 48 kap. 19 § första stycket.

25 b §

Bestämmelsen motsvarar delvis nuvarande 48 kap. 20 §. Den utvidgas nu till att omfatta, förutom delägarätter och fordringsrätter, även sådana optioner, terminer och liknande avtal som hör till 52 kap. samt skulder i utländsk valuta, och gäller oavsett marknadsnotering.

I det nya *andra stycket* införs att kapitalförluster inte ska kvoteras till fem sjättedelar om det finns någon andel i samma företag som är marknadsnoterad. Detsamma ska gälla om de avyttrade andelarna eller andra andelar i samma företag har varit marknadsnoterade men marknadsnoteringen har upphört i anslutning till inledandet av ett förfarande om inlösen, fusion, fission, likvidation eller konkurs. Bestämmelsen är en motsvarighet för kapitalförluster till vad som redan gäller vid beskattning av kapitalvinster (42 kap. 15 a § IL). Se avsnitt 4.6.

25 c §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak nuvarande 48 kap. 20 a §.

48 kap.

3 §

Definitionen av fordringsrätt har ändrats till att gälla även fordringar i utländsk valuta.

6 c §

I paragrafen, som är ny, sägs att kapitalvinster på premieobligationer inte ska tas upp. Den väsentliga innebörden är att kapitalförluster på premieobligationer inte ska dras av, jfr 44 kap. 2 §.

19 §

Här införs en hänvisning till 44 kap. 25 a–25 c §§, där kvittningsreglerna har samlats.

27 §

I *första stycket* ändras hänvisningarna till andra lagrum. Innebörden är att samma regler också i fortsättningen ska gälla för fysiska personer som äger delägarätter, fordringsrätter m. m. genom ett handelsbolag som för dem som äger sådana företeelser direkt.

52 kap.**5 §**

En hänvisning införs, som meddelar att för optioner och terminer och liknande avtal som hör till 52 kap. ska kapitalförluster dras av enligt vad som sägs i 44 kap. 25 a–25 c §§. Med ”liknande avtal” avses t. ex. CFD-kontrakt, som brukar benämnas ”terminsliknade avtal”.

54 kap.**6 §**

Här införs en hänvisning till 44 kap. 25 a–25 c §§.

Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)**20 kap.****6 §**

Ändringen i första stycket innebär att de nuvarande punkterna 2 och 4 utgår.

21 kap.**4 §**

Ändringen är en följd av att skatteplikten vid avyttring av premieobligationer tas bort.